

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_10_BALADA		
Název materiálu:	Balada		
Předmět:	Český jazyk	Ročník:	8.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	23.3.2012
Jméno autora:	Mgr. Magdalena Obšivačová		
Klíčová slova:	Balada, lyrika, epika, lyrickoepický žánr, definice žánru, znaky žánru, interpretace textu		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák si osvojí znalosti o žánru balady a dokáže je konkretizovat na textu, vyhledá místa v textu, kterými doloží znaky žánru tak, aby je vyhledal i v jiném Erbenově textu		
Rozvíjené klíčové kompetence:	komunikační		
Anotace, metodický list:	Na základě konkrétního textu se vyvozují znaky žánru balady		
Použité zdroje:	ld.johannesville.net/erben-01-kytice-z-povesti-narodnich?page=9		

Popis hodiny	V návaznosti na předchozí hodinu si žáci připomenou text Vodníka a pracují dle přiložených otázek a úkolů
---------------------	---

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>I</p> <p>Na topole nad jezerem seděl Vodník pod večerem: "Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť.</p> <p>Šiju, šiju si botičky do sucha i do vodičky: Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť.</p> <p>Dnes je čtvrtek, zejtra pátek šiju, šiju si kabátek: Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť.</p> <p>Zelené šaty, botky rudé, zejtra moje svatba bude: Sviť, měsíčku, sviť, ať mi šije niť."</p> <p>II</p> <p>Ráno, raničko panna vstala, prádlo si v uzel zavázala: "Půjdu, matičko, k jezeru, šátečky sobě vyperu."</p> <p>"Ach nechod', nechod' na jezero, zůstaň dnes doma, moje dcero! Já měla zlý té noci sen: nechod', dceruško, k vodě ven.</p> <p>Perly jsem tobě vybírala, bíle jsem tebe oblíkala, v sukničku jako z vodních pěn: nechod', dceruško, k vodě ven.</p> <p>Bílé šatičky smutek tají, v perlách se slzy ukrývají,</p>	<p>Vyvalily se vlny zdola, roztáhly se v širá kola; a na topole podlé skal zelený mužík zatleskal</p> <p>.III</p> <p>Nevesely, truchlivy jsou ty vodní kraje, kde si v trávě pod leknínem rybka s rybkou hraje.</p> <p>Tu slunéčko nezahřívá, větřík nezavěje: chladno, ticho - jako žel v srdci bez naděje.</p> <p>Nevesely, truchlivy jsou ty kraje vodní; v poloutmě a v polousvětle mine tu den po dni.</p> <p>Dvůr Vodníkův prostranný, bohatství v něm dosti: však bezděky jen se v něm zastavují hosti.</p> <p>A kdo jednou v křišťálovou bránu jeho vkročí, sotva ho kdy uhlédají jeho milých oči. -</p> <p>Vodník sedí mezi vraty, spravuje své sítě, a ženuška jeho mladá chová malé dítě.</p> <p>"Hajej, dadej, mé děťátko, můj bezděčný synu! ty se na mne usmíváš,</p>
--	---

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

a pátek nešťastný je den,
nechod, dceruško, k vodě ven." -

Nemá dceruška, nemá stání,
k jezeru vždy ji cos pohání,
k jezeru vždy ji cos nutí,
nic doma, nic jí po chuti. -

První šáteček namočila -
tu se s ní lávka prolomila,
a po mladičké dívčině
zavířilo se v hlubině.

Stokrát jsem tě prosila,
na kolena klekla:
ale kůra srdce tvého
ničím neobměkla!

Nehněvej se, nehněvej,
Vodníku, můj pane!
anebo se rozhněvej,
co díš, ať se stane.

A chceš-li mne rybou mítí,
abych byla němá:
učiň mne radš kamenem,
jenž paměti nemá.

Učiň mne radš kamenem
bez mysli a citu:
by mi věčně žel nebylo
slunečního svitu!" -

"Rád bych ženo! rád bych já
věřil tvému slovu:
ale rybka v širém moři -
kdo ji lapí znovu?

Nezbraňoval bych ti já
k matce tvojí chůze:

já žalostí hynu.

Ty radostně vypínáš
ke mně ručky obě:
a já bych se radš viděla
tam na zemi v hrobě.

Tam na zemi za kostelem
u černého kříže,
aby má matička zlatá
měla ke mně bliže.

Hajej, dadej, synku můj,
můj malý Vodníčku!
Kterak nemám zpomínati
smutná na matičku?

jaké bylo by shledání
bez vroucího objetí?

A když dcera v dlouhém čase
matku svou obejmě zase,
aj, kdo může za zlé mítí
laskavému dítěti?

Celý den se v pláči těší
s matkou žena z jezera:
"Sbohem, má matičko zlatá!
ach, bojím se večera!" -
"Neboj se, má duše drahá!
nic se neboj toho vraha;
nedopustím, by tě v moci
měla vodní příšera!"

Přišel večer. - Muž zelený
chodí venku po dvoře;
dvěře klínem zastrčeny,
matka s dcerou v komoře.
"Neboj se, má drahá duše!
nic ti neuškodí v suše,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>ale liché myslí ženské obávám se tuze!</p> <p>Nuže - dovolím ti já, dovolím ti zdůly: však poroučím, ať mi věrně splníš moji vůli.</p> <p>Neobjímej matky své, ani duše jiné: sic pozemská tvoje láska s nezemskou se mine.</p> <p>Neobjímej nikoho z rána do večera: před klekáním pak se zase vratíž do jezera.</p> <p>Od klekání do klekání dávám lhůtu tobě: avšak mi tu na jistotu zůstavíš to robě."</p> <p>IV</p> <p>Jaké, jaké by to bylo bez slunéčka podletí?</p>	<p>vrah jezerní nemá k tobě žádné moci nahoře!" -</p> <p>Když klekání odzvonili, buch buch! venku na dvéře: "Pojď již domů, ženo moje! nemám ještě večeře." - "Vari od našeho prahu, vari pryč, ty lstivý vrahu! a co dřív jsi večeřival, večeř zase v jezeře." -</p> <p>O půlnoci buch buch! zase na ty dvéře zpukřelé: "Pojď již domů, ženo moje! pojď mi ustlat postele." - "Vari od našeho prahu, vari, pryč, ty lstivý vrahu! a kdo tobě prvé stlával, ať ti zase ustele!"</p> <p>A po třetí buch buch! zase, když se šeril ranní svit: "Pojď již domů, ženo moje! dítě pláče, dej mu pít!" - "Ach matičko! muka, muka - pro děťátko srdce puká! Matko má, matičko zlatá, nech mne, nech mne zase jít!"</p>
---	--

OTÁZKY

Jaké postavy vystupují v textu?

Proč je zde postava vodníka?

Čím se prohřešily ženy?

Co je na básni lyrického (nedějového, popisného, vystihujícího pocity...)

Která místa jsou dějová – epická?

Jaký druh rýmu používá Erben?